

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 2. julija 1862.

Trgovina in národna šola.

Trgovina ali kupčija je najmogočnejše sredstvo za obdrževanje in razvijanje človečanstva. Ona ponuja na vživanje vse zemeljske pridelke in obrtniške izdelke vsem narodom, naj je pridelek in izdelek ali národ iz ktere si bodi strani svetá. Kadar kateri národ v svojem razvitku izleze iz svoje nezrelosti, iz svojega otroštva, se brž v njem prebudi želja, da to, kar mu je narava obilneje privrgla od njegovih pridelkov, menja s tem, kar je drugod vidil in spoznal, pa sam pridelati ne more. Kakor se je pa v to spustil, je koj začel razločevati opravljanje pridelovanja od opravljanja menjanja, in to je trgovina. Kadar národ v to kolo pride, začne brž iskati pridelkov in izdelkov, katerih domá nima. Tako se prepriča, da svoje pridelke zamore dati v zamenjavo za druge pridelke, in v tem potem zaradi svoje koristi začne živahno tržiti. To delo pa daje opravilo mnogim človeškim rokam in potrebuje veliko ljudsko moč, ter ljudem samim, ki delajo, odpera oči. In kadar je človek nekaj dosegel, je željen, da vidi in se nauči še več takega, kar mu more v korist biti. Tako se ne le ljudje povzdigujejo na višo stopnjo, ki tržujejo, temuč tudi povsod, kamor pridejo, popustijo klike za daljni ljudski razvitek. Tisti napak mislijo, ki trgovino pripoznavajo in cenijo le kakor sredstvo, da si ljudje živež služijo ali svoje premoženje množijo. Trgovina je za vsako zemljo in vsak národ zelo koristna v tem, ker reči, ki domá ali pri sosedih nobene vrednosti nimajo, v daljne kraje nosi, kjer se išejo, in s tem, da po tej poti odpera več dela, daje tudi priložnost, da se ljudski trud more bolje plačati. Ona, kamorkolj dospè, daje novo življenje in razprostira povsod okoli sebe koristne nasledke za ljudstvo.

Pa to še ni prava važnost trgovine. Trgovina je neprecenljiva tudi za razvitek človečanstva in ne samo toliko koristna, da pomnožuje bogastvo, ampak še več zato, ker pomnožuje dušni in moralni blagor. Trgovina soznanja človeka z mestom, v katerem prebiva; trgovina donáša najvažnijo obrtnijo in še v tem deluje, da ljudi napreže, da novo od najnovejega v znanju in umetnosti razločijo in v rabo ljudsko dovedejo. Trgovini gré hvala, da se vsak prirastek ljudskega znanja o napredovanji pridelkov koj porabi z velikim in to zmeraj večim uspehom.

Kadar človeški um kaj imenitnega, uspešnega in koristnega znajde za narod, mu trgovina dá še večo važnost in tako postopa človeški um k daljni, veči in bolji sreči. V širokem svetu se ljudske moči obračajo za različne dela; trgovina spojeva vse te dela, ter s tem dava vsaki posebej večo važnost in ceno.

Odkar je povestnica, se dá tudi nekoliko o trgovini govoriti.

Že Feničani so prišli trgovaje do vseh morskih obal. Ona je v svoji važnosti tako visoko stopnjo dosegla, da ima velik upljiv v državnem življenji. Mnogi državljani jo imenujejo iz svojega obzira dušo države. Najbolje se ponaša pri Angležih. Tam se more reči: ako ne bi bilo trgovine, ne bi bilo današnje angleške države. Tudi drugi na-

rodi, tudi druge države spoznavajo trgovini njeno veliko važnost.

Ktera je modrejša in vsaka taka, ki bolje stoji, je svoj pogled večidel na trgovino obračala; tako velike važnosti je toraj trgovina za pojedine ljudi, za države, za narode, za celo človečanstvo iz materialnega in dušnega obzira. Ni tedaj čuda, zakaj da jo največi državovodci in izobraženi narodi cenijo; samo to je čuda, da se je niži in najniži uradniki ceniti niso naučili. In naši trgovci sami bi občutili v nji pravi ponos, in dosti bolj marljivo bi se držali svojega dela, ako bi važnost svojega poklica bolje poznali.

Nobeno delo pa ne more ljudi prav in dostojno veseliti tako dolgo, dokler se ga prav ne priučé. Tudi trgovec (kupec) ne more biti prav trgovec, dokler se svojega poklica prav ne izučí. Vsakdanja vaja more zares marsikterega v delu izuriti, in po naključbi tudi včasih slepa kura zrno najde; toda uno in to, kadar se z znanjem in naukom združuje, ima še le svojo popolno vrednost, in daje trgovcu razun tega očitnijo korist in večo previdnost.

Skušnja trdi, da tudi trgovini je nauk potreben. Trgovec toraj, ako želi biti v popolnem smislu trgovec, mora biti izobražen človek, in more svoje delo do korenine poznati. Šola je edini pravi in tečni kraj, v kateri se trgovec dostojno izobraziti more. Trgovci so prvaki mestjanstva, in kjer mestjanstvo ni izobraženo, tam ne morejo živeti tako, kakor se slobodnim ljudem v ustavni državi pristaja. Kaj pomagajo dolga suknja, zlati prstani, visok cilinder in pa žolte rokavice, če je pa glava prazna? — In sama trgovina, in če bi imeli še toliko srečnih ljudi v trgovini, ne bo nikoli do tistega procvetanja in tiste važnosti dospela, kakor pri drugih narodih in državah, dokler ne bomo imeli po več bolj izobraženih trgovcev. Prekosovali nas bodo tudi v trgovini drugi narodi!

(Konec prihodnjič.)

Zavoljo cestnikov na Krajskem

Ker cestniki na kantonskih cestah kantonski kasi sila veliko stroškov prizadenejo in v to kaso pa plačujejo prebivavci kantona, so poslanci v prvem našem deželnem zboru sklenili, da naj nehajo kantonski cestniki. Marsikdo je potem mislil, da na enkrat bojo zginili vsi cestniki in soseskam ne bo nič več za-nje plačevati.

Al ni bilo tako; deželni odbor je slišal od več strani pritožbe, da se ne spolnuje to, kar je deželni zbor sklenil. Deželni odbor je na te pritožbe obrnil se na ces. deželno vlado in, nanašaje se na sklep deželnega zbora od 20. aprila l. l., je zahteval, naj se odpravijo nepotrebni cestniki. C. kr. deželna vlada je na to deželnemu odboru 26. sušca t. l. odgovorila, da vé, da je deželni zbor to sklenil, da pa od c. k. ministerstva dosihmal še ni noben ukaz prišel, da se ima oskrbnitvo kantonskih cest vzeti iz rok cesarskih gosposk in izročiti deželi sami in njenemu namestnistvu.

Dokler so tedaj kantonske ceste še v oblasti cesarske